

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นระยะเวลากว่า 4 ทศวรรษ ที่ประเทศไทยได้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาประเทศ ทำให้รูปแบบในการพัฒนาประเทศมีความเป็นระบบที่ชัดเจน และเป็นไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น โดยเฉพาะการกำหนดทิศทาง ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการพัฒนาที่มาจากภาครัฐ หรือที่เรียกว่าการพัฒนาแบบรวมศูนย์ (Centralized Development) (กนกศักดิ์ แก้วเทพ, 2543:95-97) และยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักของประเทศก็เน้นหนักในมิติทางเศรษฐกิจ โดยนำเอาทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์มาใช้ขยายฐานการผลิต เพื่อสร้างรายได้ประชาชาติให้สูงมากยิ่งขึ้น (ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์, 2539:5) ผลของการพัฒนาในช่วงระยะเวลาดังกล่าวได้ทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างสูง

สิ่งที่บ่งบอกว่าประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้อย่างดี ก็คือตัวเลขทางเศรษฐศาสตร์ ที่ประกอบด้วย รายได้ประชาชาติและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ที่มีการขยายตัวเป็นอย่างมากตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในปี 2504 แต่การพัฒนาในมิติทางสังคมนั้น รัฐได้จัดความสำคัญไว้ในระดับต่ำ และตระหนักถึงทรัพยากรมนุษย์เพียงแค่เป็นปัจจัยทางการผลิตอย่างหนึ่งเท่านั้น ผลก็คือ แม้ว่าเศรษฐกิจจะขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาทางสังคมกลับเกิดขึ้นอย่างมากมาย โดยเฉพาะปัญหาในการกระจายรายได้ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเป็นผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย และการพัฒนาประเทศในระยะยาว (เขวาลักษณ์ ราชแพทยาคม, 2540:4)

แนวคิดเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตในประเทศไทย จึงเป็นที่สนใจมากขึ้นในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 (2515-2519) ภายหลังจากที่มีการพัฒนาประเทศตามแผนมา 1 ทศวรรษ ซึ่งเกิดจากแนวคิดที่ว่าประเทศไทยมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็น อย่างดี แต่การกระจายรายได้ยังไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะในส่วนของคนยากจน จึงควรที่จะพิจารณาการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่คนทุกกลุ่มในสังคม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม เช่น เกษตรกร ผู้ใช้แรงงาน ลูกจ้าง เป็นต้น (อรทิพย์ ต้นสกุล ในโครงการศึกษาทางเลือกการ พัฒนา, 2527:30-32) โดยการกำหนดแผนพัฒนาที่เน้นมิติทางสังคมอย่างเป็นทางการ ได้แก่ นโยบายทางประชากร ที่มุ่งเน้นการลดอัตราการเพิ่มประชากร เพื่อลดภาระทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่มี

ฐานะยากจน การขยายโอกาสและเพิ่มความสามารถให้กับประชากร ด้วยการใช้ประโยชน์จากบริการขั้นพื้นฐานทั้งทางการศึกษา สาธารณสุข และสาธารณูปโภคเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชากร

ในเวลาต่อมาเพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพชีวิต รัฐจึงได้สร้างมาตรวัดระดับคุณภาพชีวิตของประชากรขึ้นมา ซึ่งมาตรวัดที่เป็นที่รู้จักและได้รับการอ้างอิงจากรัฐมากที่สุดคือมาตรวัดที่ใช้เกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานเป็นเครื่องบ่งชี้ระดับของคุณภาพชีวิต หรือที่เรียกว่า รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทยจากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ซึ่งเริ่มพัฒนาขึ้นในปี 2528 และทำการจัดเก็บและประเมินผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นครั้งแรกจากมาตรวัดดังกล่าวในปี 2533 และรวบรวมข้อมูลต่อเนื่องมาตลอดทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหาในท้องถิ่น เพื่อที่ภาครัฐจะได้ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่มีระดับความรุนแรงและมีความต้องการจากชาวบ้านมากที่สุด(ศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท,2545:1-7) นอกจากนี้มาตรวัดที่ใช้เกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานเป็นเครื่องบ่งชี้ระดับของคุณภาพชีวิตแล้วนั้น รัฐยังได้สร้างมาตรวัดระดับคุณภาพชีวิตอื่นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินนโยบายต่างๆ เช่น กชช.2ค.ของคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ มาตรวัดระดับคุณภาพชีวิตของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และมาตรวัดคุณภาพชีวิตของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น (อนุชาติ พวงสำลีและอรทัย อาจอำ,2541:142-171)

การเก็บรวบรวมและประเมินผลจากมาตรวัดต่างๆ ดังกล่าว ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตในมิติที่เป็นเชิงวัตถุวิสัย (Objective) ที่ให้ความสำคัญกับวัตถุที่สามารถมองเห็นได้ นับได้หรือวัดได้ เช่น อัตราการเกิด อัตราการตาย รายได้ประชาชาติ สภาพบ้านเรือน การศึกษา สุขภาพอนามัย เป็นต้น แต่ยังขาดการวัดคุณภาพชีวิตในด้านจิตวิสัย (Subjective) ซึ่งเป็นการวัดด้านความรู้สึกทัศนคติต่าง ๆ ของประชาชน เช่นความพอใจในชีวิต ความสุข ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิต (ไพรัตน์ เคะรินทร์,2533:61) จากมาตรวัดระดับคุณภาพชีวิตของภาครัฐที่ไม่ได้กล่าวถึงมิติจิตวิสัยทำให้เมื่อก้าวถึงระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยรวม จะเป็นการมองเพียงด้านเดียวและแก้ปัญหาเฉพาะในสิ่งที่เป็วัตถุวิสัยมากกว่า การละเลยการพัฒนาจิตวิสัยนี้ จึงเกิดเป็นภาวะการถดถอยของการพัฒนาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะรัฐให้ความสำคัญกับการวัดระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ในลักษณะที่เป็นการประเมินผลโครงการต่างๆ ของตนเองมากกว่า ว่าส่งผลและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ แต่ไม่ได้มองลงไปว่าสิ่งที่รัฐดำเนินการอยู่นั้น ตรงกับความต้องการและก่อให้เกิดความพึงพอใจกับประชาชนมากน้อยเพียงใด และการพัฒนาต่างๆ สร้าง

การเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตที่พึงประสงค์ รวมทั้งโครงการที่ดำเนินการอยู่นั้น จะสามารถก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนได้หรือไม่

ดังนั้นการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะทำการพัฒนามาตรวัดระดับคุณภาพชีวิตตามนิยามภายใต้การทำงานของ สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ทำการศึกษาภายใต้โครงการ “การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและพัฒนาสังคม” ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ ที่นักวิจัยและประชาชนในชุมชน ร่วมกันเรียนรู้นิยามของคุณภาพชีวิต และจัดทำตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและการพัฒนาสังคม เพื่อประเมินทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสม (สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546:4) โดยใช้แนวคิดของการพัฒนาที่ยั่งยืน การมีส่วนร่วมของประชาชน ความเสมอภาคและความเท่าเทียม การรวมกลุ่มหรือองค์กรประชาชน และการพึ่งพาตนเองได้ เป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการสร้างมาตรวัดระดับคุณภาพชีวิต (สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546:8) และได้มีการกำหนดมิติของคุณภาพชีวิตออกเป็น 8 มิติ ประกอบด้วย มิติเศรษฐกิจ มิติการศึกษา มิติสุขภาพอนามัย มิติโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม มิติวัฒนธรรมและจิตใจ มิติสื่อและข้อมูลข่าวสาร มิติประชาสังคม และมิติครอบครัว (สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546:56-70) เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้ได้พัฒนาตัวชี้วัดที่เป็นการวัดระดับคุณภาพชีวิตในระดับชุมชน ผู้ศึกษาจึงได้ทำการประมวลนิยามคุณภาพชีวิตจากงานวิจัยดังกล่าวเพื่อพัฒนามาตรวัดระดับคุณภาพชีวิตขึ้นมาให้สอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ โดยเน้นหนักที่การวัดระดับคุณภาพชีวิตในระดับบุคคล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เลือกจังหวัดขอนแก่นเป็นพื้นที่ในการศึกษา สาเหตุสำคัญที่จังหวัดขอนแก่นเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจที่จะทำการศึกษา เนื่องจากการเป็นพื้นที่หลักที่รัฐพยายามสร้างให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามนโยบายการสร้างความเป็นเมืองศูนย์กลาง เพื่อกระจายความเติบโตทางเศรษฐกิจไปสู่จังหวัดข้างเคียงในพื้นที่ส่วนภูมิภาค โดยรัฐได้จัดสรรงบประมาณมากมายในการจัดทำโครงการพัฒนาและขยายสาธารณูปโภคออกไปให้ทั่วถึง เช่นการขยายท่อระบายน้ำ และเพิ่มกำลังการผลิตน้ำประปา ปรับปรุงสภาพถนนและระบบจราจร และขยายแหล่งงานภาคอุตสาหกรรม (สุวัฒนา ธาดา นิตติ, 2526 :45-61) นำไปสู่ความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของภาคเมือง เห็นได้จากจำนวนของเทศบาลที่เพิ่มขึ้นจาก 4 แห่งในปี พ.ศ. 2533 เป็น 31 แห่ง ในปี 2544 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2545 :3-7) โดยมีอัตราของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลร้อยละ 21.7 จากจำนวนประชากร 1,733,400

คน ในปี 2544 และมีประชากรที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมร้อยละ 69.6 จากจำนวนครัวเรือน 431,000 ครัวเรือน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2544 : 1-3)

แต่ในขณะเดียวกัน ปัญหาทางสังคมก็มีความรุนแรงมากขึ้นเช่นกัน โดยเฉพาะปัญหา ยาเสพติด อาชญากรรม ชุมชนแออัดในเขตเมือง และความแตกต่างของรายได้ระหว่างภาคอุตสาหกรรม การค้าและการลงทุน กับภาคเกษตรกรรม และประชากรก็มีรายได้โดยเฉลี่ยเพียง 10,608 บาท ต่อคนต่อปีเท่านั้น ซึ่งถือว่าน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองหลักของแต่ละภูมิภาค (สำนักงานสถิติจังหวัดขอนแก่น, 2544:129) อีกทั้งยังเป็นจังหวัดที่มีจำนวนคดีอาชญากรรม คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญสูงที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึง 2,188 คดี (สำนักงานสถิติจังหวัดขอนแก่น, 2544:132) ซึ่งจากการวัดคุณภาพชีวิตของประชากรในจังหวัดขอนแก่น โดยเน้นการวัดคุณภาพชีวิตในลักษณะที่เน้นหนักในทางวัตถุวิสัย ผลลัพธ์ที่ได้ก็เป็นเพียงการวัดระดับการเจริญเติบโตทางวัตถุเพียงด้านเดียวเท่านั้น ทำให้ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น ไม่ได้ถูกสะท้อนออกมาจากมาตรวัดที่ใช้ ส่งผลให้ความต้องการแก้ไขปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นจากมุมมองของภาคประชาชนถูกละเลยไป แม้ว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง การสร้างสาธารณูปโภคก็มีความก้าวหน้า และสามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมาก แต่ก็ไม่สามารถบอกได้ว่าประชาชนสามารถใช้ประโยชน์และรักษาโครงการนั้น ได้ดีเพียงใด และตรงกับความต้องการของประชาชนหรือไม่ และสามารถก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างไร

ภายหลังจากการพัฒนาตัวชี้วัดระดับคุณภาพชีวิตภายใต้นิยามคุณภาพชีวิตทั้ง 8 มิติของโครงการวิจัยเรื่อง “การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและพัฒนาสังคม” แล้ว ผู้ศึกษาจะใช้ตัวชี้วัดที่ได้พัฒนาขึ้น มาทำการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ถึงระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ว่า ถ้าหากใช้ตัวชี้วัดที่ได้พัฒนาขึ้นมาทำการวัดแล้ว คุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ที่ศึกษาจะอยู่ในระดับใด เพื่อให้มีการสร้างมุมมองในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความหลากหลายและเหมาะสมยิ่งขึ้น และจะทำการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ทั้งทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของประชากร และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ เหล่านี้กับระดับคุณภาพชีวิต มีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางใด ทั้งนี้เพื่อสะท้อนให้เกิดการแก้ไขปัญหาในการบริการจากภาครัฐให้มีความเหมาะสมกับประชากรที่มีลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคมแตกต่างกัน เพื่อพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทำการวัดระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ศึกษาจากตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้น
2. เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของประชากร ว่ามีปัจจัยใดบ้าง ที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ศึกษา และความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปในทิศทางใด

ขอบเขตของการวิจัย

ปัญหาในการศึกษาครั้งนี้ เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน เพราะการพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่ต้องทำควบคู่กันไปทั้งทางจิตใจและทางวัตถุควบคู่กันไป ฉะนั้นการศึกษานี้จึงต้องอาศัยทั้งทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมไปถึงหลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เป็นเครื่องมือในการศึกษา จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาขอกำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตเชิงเนื้อหา

การศึกษาในประเด็นเรื่องระดับคุณภาพชีวิตของประชากร เป็นการศึกษาที่จำเป็นจะต้องครอบคลุมประเด็นการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญมากมายหลายประการ จึงจะสามารถอธิบายถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของประชากรได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำปัจจัยต่าง ๆ เหล่านั้นมาเปรียบเทียบถึงความเหมือนหรือแตกต่าง ระหว่างความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ กับระดับคุณภาพชีวิต ดังนั้นขอบเขตเชิงเนื้อหาของการศึกษาในครั้งนี้ คือ

- 1) การวิจัยที่มีเป้าหมาย เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้ประชากรในจังหวัดขอนแก่นมีระดับคุณภาพชีวิตเหมือนหรือแตกต่างกัน
- 2) การวิจัยที่มีเป้าหมายเพื่อการวิเคราะห์ และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยในด้านต่างๆ เป็นกรณีว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้ประชากรในจังหวัดขอนแก่นมีระดับคุณภาพชีวิตเหมือนหรือแตกต่างกัน
- 3) ในการวัดระดับคุณภาพชีวิตนั้น ผู้ศึกษาจะทำการวัดระดับของคุณภาพชีวิตโดยจะทำการสร้างข้อความ (Statement) เพื่อวัดระดับของคุณภาพชีวิตตามสาระสำคัญ (Theme) ของการพัฒนาที่ยั่งยืน การพึ่งพาตนเองได้ การมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดตั้งกลุ่ม/องค์กรชุมชน และ

ความเท่าเทียมกันในสังคมเป็นหลัก ตามแนวทางของโครงการวิจัยของสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง “การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและพัฒนาสังคม” เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดในแต่ละมิติที่มีทิศทางเดียวกัน และจะไม่ทำการวัดระดับคุณภาพชีวิตในการวัดที่เป็นข้อมูลเชิงสถิติ เช่น อัตราการเรียนต่อ อัตราการรู้หนังสือ ระดับการศึกษา หรือจำนวนโรงพยาบาลต่อจำนวนประชากร ซึ่งเป็นการวัดในระดับชุมชน แต่จะเน้นการวัดระดับคุณภาพชีวิตที่เป็นระดับปัจเจกชน (Individual) ซึ่งจะทำการเลือกตัวอย่างเพื่อทำการเก็บข้อมูลเพื่ออนุมานถึงประชากรทั้งหมดในพื้นที่ที่ทำการศึกษา

2. ขอบเขตเชิงพื้นที่

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาเลือกศึกษาประชากรที่อาศัยอยู่ในอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่นเท่านั้น ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1) อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เป็นอำเภอที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงที่สุดรองจากอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นนั้นเป็นจังหวัดที่มีการส่งเสริมการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 1 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นปัจจัยผลักดันให้มีงบประมาณจำนวนมากเพื่อลงทุนในส่วนของสาธารณูปโภค การคมนาคม และการส่งเสริมอุตสาหกรรมต่างๆ ในจังหวัดเพื่อให้เป็นแหล่งกระจายการพัฒนาไปสู่จังหวัดใกล้เคียง จึงเป็นอีกจังหวัดหนึ่งซึ่งมีการขยายตัวของภาคเมืองและอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการศึกษาของภูมิภาคและการคมนาคม เพื่อให้เกิดการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในจังหวัดขอนแก่นเองและจังหวัดใกล้เคียง ทำให้เป็นจังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากความแตกต่างของภาคเมืองและภาคชนบท เกิดความแตกต่างระหว่างรายได้จากปัญหาการกระจายรายได้ที่เป็นไปอย่างไม่ทั่วถึง ในระดับอำเภอนั้น พบว่า อำเภอบ้านไผ่เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการศึกษา เนื่องจากเป็นอำเภอที่มีความแตกต่างทางรายได้ระหว่างเขตเมืองกับเขตชนบทสูงที่สุด มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น และมีอัตราการเจริญเติบโตสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับแต่ละอำเภอในจังหวัด และมีการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมอยู่ในระดับสูง (สำนักงานสถิติจังหวัดขอนแก่น, 2544:129)

จากการวัดระดับคุณภาพชีวิตโดยใช้ข้อมูล จปฐ. และ กชช.2ค. พบว่าอำเภอบ้านไผ่เป็นอำเภอที่มีระดับคุณภาพชีวิตต่ำที่สุด (ศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท, 2545) แต่พบว่าพื้นที่ในเขตเทศบาลสามารถจัดเก็บภาษีเงินได้ได้มากที่สุด在全省 (สำนักงานสถิติจังหวัดขอนแก่น, 2544) มีการจัดตั้งสถาบันทางการศึกษาเพิ่มเติม เช่นมหาวิทยาลัยรามคำแหงและโรงเรียนพัฒนาอาชีพ อีกทั้งเป็นที่ตั้งขององค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ มากมาย ทำให้น่าสนใจที่จะทำการศึกษาระดับคุณภาพ

ชีวิตของประชากรที่อาศัยอยู่ในอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เพื่อศึกษาว่าการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลให้ประชากรมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับใด

2) ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต้องอาศัยอยู่ใน อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่นเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือนก่อนถึงช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษาเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษา ไปใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การเมือง ฯลฯ ให้เกิดความเหมาะสมต่อไป
2. เพื่อให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นแนวทางและแรงจูงใจให้กับผู้ที่สนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องในอนาคต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย